

§ 56

Uima-allastilojen pintahygienia -projekti vuonna 2018

HEL 2019-000687 T 11 02 02 02

Päätös

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto päätti merkitä tiedoksi yhteenvedon vuonna 2018 toteutetusta uima-allastilojen hygieniaprojektista.

Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimialan palvelut ja luvat - palvelukokonaisuuden ympäristöpalveluiden ympäristöterveysyksikön terveydensuojelutiimi valvoo uima-allastilojen hygieniaa ja allasveden laatua terveydensuojelulain (763/1994) sekä sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen (315/2002, ns. allasvesiasetus) mukaisesti.

Projektin tausta

Vuonna 2017 uudistetussa allasvesiasetuksen soveltamisohjeessa painotetaan aiempaa enemmän allas- ja märkätilojen siivouksen ja yleisen hygienian vaikutusta allasveden laatuun ja käyttäjien terveyteen. Toiminnanharjoittajalla on omavalvontavelvollisuus, johon kuuluu esimerkiksi tilojen pintahygienian valvonta aistinvaraisesti tai pintahygienianäytteiden avulla. Kohteissa seurataan tilojen puhtautta ja siivouksen laatua pääsääntöisesti aistinvaraisesti. Hygienianäytteitä otetaan satunnaisesti tai ei lainkaan.

Projekti on jatkoa vuonna 2017 tehtyyn uimahallien pintahygieniaprojektiin. Projektin tuloksia hyödynnetään allastilojen viranomaisvalvonnan sekä kohteiden omavalvonnan ohjeistamisessa.

Projektin tavoite

Projektissa selvitettiin Helsingissä sijaitsevien uima-allastilojen hygieniatasoa pintapuhtausnäytteiden avulla. Projektissa pyrittiin selvittämään kohteiden pintahygienian tasoa, eri mikrobien esiintyvyyttä kohteiden pinnoilla ja märkätilojen siivouksen riittävyyttä.

Projektin toteutus

Projektin näytteenotto tapahtui ajalla 22.2. – 28.9.2018. Näytteet ottivat ympäristöpalveluiden tarkastajat ja näytteet tutki MetropoliLab Oy.

Näytteenottokohteina oli neljä hotellia ja kuusi kuntoutuslaitosta. Jokaisesta kohteesta otettiin pintasivelynäytteitä kahdeksasta ennalta määritellystä näytteenottopisteestä.

Näytteenottopisteet olivat:

1. Istuintaso, pukuhuone
2. Kulkuväylä, pesutila (lattiapinta)
3. Kulkuväylä, pesutila (lattiapinta)
4. Lattiakaivon välitön läheisyys, pesutila (lattiapinta)
5. Lattiakaivon välitön läheisyys, pesutila (lattiapinta)
6. Saunan alin laude
7. Kulkuväylä, allastila (lattiapinta)
8. Kulkuväylä, allastila (lattiapinta)

Näytteitä tutkittiin yhteensä 80, joista 32 otettiin hotelleista ja 48 kuntoutuslaitoksista. Näytteenotto tapahtui laboratorion näytteenotto-ohjeistuksen mukaisesti. Näytteet otettiin puhtailta ja kuivilta pinnoilta ennen asiakkaiden pääsyä tiloihin.

Näytteistä tutkittiin laboratoriossa aerobisten mikrobien kokonaispesäkeluku, *Pseudomonas aeruginosa*, hiivat ja homeet.

Projektinäytteenoton yhteydessä täytettiin kysely, jossa käytiin läpi mm. kohteen siivousta ja omavalvontaa.

Pintahygienianäytteiden tulokset

Projektin perustella allas- ja märkätilojen hygienia ei ole toivottavalla tasolla ja tilojen pintahygieniaa tulee parantaa. Projektissa otetuista näytteistä peräti 70 %:n (56 kpl) pintahygienia oli heikentynyt.

Esiintyvät mikrobit

Tilojen pintahygieniaa heikensivät erityisesti kohonneet aerobisten mikrobien pitoisuudet, joka kuvaa kokonaismikrobimäärää. Aerobisten mikrobien osalta huonoiksi luokiteltiin kaikkiaan 33 % (26 kpl) näytteistä, välttäviksi 36 % (29 kpl) ja hyväksi 31 % (25 kpl).

Kohonneita hiivapitoisuuksia analysoitiin 18 % näytteistä (14 kpl) ja homeetta esiintyi 10 % näytteistä (8 kpl). Muun muassa korva-, silmä- ja

01.03.2019

ihotulehduksia aiheuttavaa *Pseudomonas aeruginosa* -bakteeria ei todettu yhdessäkään tutkitussa näytteessä.

Puhtaanapidon kriittiset pisteet

Puhtaanapidon kannalta kriittisimmiksi pisteiksi todettiin pesutilojen lattiakaivojen ympäristöt ja saunojen alimmat lauteet, kuten myös vuoden 2017 selvityksessä. Näistä paikoista otetuista näytteistä 80 % oli hygienialtaan heikentyneitä. Pesu- ja allastilojen kulkuväylien näytteistä noin 70 % oli hygienialtaan heikentyneitä, joten myös näiden alueiden hygieniassa on parantamisen varaa.

Puhtaimpia tutkittuja pintoja olivat pukuhuoneiden istuintasot, joiden näytteistä 30 % oli hygienialtaan heikentyneitä.

Kohdetyyppien ja kohteiden väliset erot

Tässä projektissa hotellien allas- ja märkätiloista saatiin hieman heikompija tuloksia kuin kuntoutuslaitosten vastaavista. Hotellien näytteistä 75 % (24 kpl) oli hygienialtaan heikentyneitä, kun taas kuntoutuslaitosten vastaava luku oli 67 % (32 kpl). Kohteen asiakasmäärällä ei ollut tässä projektissa havaittavaa vaikutusta tuloksiin.

Yksittäisten kohteiden välillä on havaittavissa merkittäviä eroja mikrobien määrissä ja siten puhtaanapidon tasossa. Yhdessä kuntoutuslaitoksessa vain yhden näytteen (13 %) hygienia oli heikentynyt. Kahdella heikoimmalla kohteella kaikki näytteet (100 %) olivat hygienialtaan heikentyneitä. Heikoimmista kohteista toinen oli hotelli ja toinen kuntoutuslaitos. Muilla kohteilla hygienialtaan heikentyneitä näytteitä oli 38 – 89 % otetuista näytteistä.

Kyselyn tulokset

Projektinäytteenoton yhteydessä täytettiin kysely, jonka tarkoituksena oli muutamalla kysymyksellä selvittää kohteen puhtaanapidon tasoa ja siivouskäytäntöjä.

Siivoussuunnitelma ja sen päivittäminen

Kyselyn perusteella kaikissa kohteissa on käytössä siivoussuunnitelmat. Osalla kohteista siivoussuunnitelma on päivitetty viimeksi 2-3 vuotta sitten, joten siivoussuunnitelman ajantasaisuudesta on syytä varmistua. Useissa kohteissa siivoussuunnitelma on yleisellä tasolla ja sitä voisi tarkentaa.

Siivousajat ja -tiheydet

01.03.2019

Kyselyn perusteella lähes kaikissa kohteissa perusteellinen siivous tehdään päivittäin. Poikkeuksena oli kaksi kohdetta, joissa perusteellinen siivous tehtiin harvemmin (1-5 kertaa viikossa) ja päivittäin tehtiin kevyempi ylläpitosiivous. Perusteellinen siivous tulisi tehdä päivittäin vaikeasti poistettavan biofilmin muodostumisen estämiseksi. Näiden kohteiden pintahygienianäytteiden tulokset vahvistavat asian.

Perusteellisen siivouksen ajankohta vaihteli kohteissa aukioloaikojen mukaan. Tyypillisesti hotelleissa perusteellinen siivous tehdään keskeillä päivää aamu- ja iltaintien välissä. Kuntoutuslaitoksissa taas tyypillisesti perusteellinen siivous tehdään aamulla. Siivouksen ajoittamisessa on huomioitava, että lika saattaa kuivua kiinnittyä pintoihin tiukemmin.

Siivousvälinevarasto ja siivousvälineet

Allas- ja märkätilojen puhdistukseen tulee olla oma siivousvälinevarasto tilojen välittömässä läheisyydessä sekä omat siivousvälineet, joita ei käytetä muissa tiloissa. Siivousvälinevaraston tiloissa, kunnossa ja/tai siisteydessä oli puutteita kuudessa kohteessa kymmenestä. Puutteita oli erityisesti siivoustilan siisteydessä ja/tai kunnossa ja välineiden säilyttämisessä (esim. tavaroita säilytetään lattialla).

Siivousvälineet tulee pestä ja kuivata koneellisesti käytön jälkeen. Asia oli kunnossa kaikissa kohteissa yhtä lukuun ottamatta, jossa osa siivousliinoista kuivattiin siivoustiloihin. Yleensä siivoustilojen tilat ja ilmanvaihto eivät ole riittävät edes pienimuotoiseen kuivaamiseen.

Pintahygienianäytteet

Vain kolmessa kohteessa pintahygienianäytteitä oli otettu säännöllisesti ja suunnitelmallisesti. Lisäksi kolmessa kohteessa näytteitä oli otettu satunnaisesti ja/tai ohjeistus ja tulosten dokumentointi oli puutteellista. Neljässä kohteessa näytteitä ei oltu otettu lainkaan.

Hyvä pintahygienia näyttää olevan yhteydessä kohteen siivouksen laadunvalvontaan. Kahdessa kohteessa, joiden pintahygieniassa todettiin vähiten huomautettavaa, siivouksen laatua seurattiin säännöllisin pintahygienianäyttein.

Jatkotoimenpiteet

Projektissa mukana olleita kohteita on ohjeistettu tilojen pintahygienian parantamisesta erillisellä kirjeellä. Projektin perusteella siivouksen laadunvalvontaan ja kehittämiseen tarvitaan säännöllistä pintahygienia-

01.03.2019

näytteiden ottoa. Tämän vuoksi kaikkia toimijoita ohjeistetaan aloittamaan säännölliset näytteenotot pintahygienian seuraamiseksi.

Lisäksi toiminnanharjoittajien tulee huolehtia, että allas- ja märkätiloja siivoavat ammattitaitoiset henkilöt. Siivoojien suositellaan osoittavan osaamisensa uima-allas- ja märkätilojen hygieniosaamistestillä.

Projektissa huonoimpia tuloksia saaneilta kohteilta on pyydetty selvitystä toimenpiteistä pintahygienian parantamiseksi ja osalta otetaan myös uusintänäytteitä vuoden 2019 aikana.

Projekti jatkuu vuonna 2019, jolloin otetaan uusintänäytteitä jo mukana olleista kohteista sekä mukaan otetaan myös uusia kohteita.

Esittelijä

yksikön päällikkö
Pertti Forss

Lisätiedot

Lotta Kivikoski, ympäristötarkastaja, puhelin: 310 31595
lotta.kivikoski(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

yksikön päällikkö
Pertti Forss

Lisätiedot

Lotta Kivikoski, ympäristötarkastaja, puhelin: 310 31595
lotta.kivikoski(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano